

Virtuțile revelatorii ale unei anchete

O anchetă-eveniment e realizată de Valentin Silvestru, în „Vatra“ (nr. 3/1983), despre *condiția dramaturgului român contemporan*. Reputatul critic și animator al vieții noastre teatrale, după ce ne oferise, cu câteva luni în urmă, un pătrunzător și substanțial dialog cu Horia Lovinescu, în paginile „României literare“, revine acum, în aproape cinci pagini ale revistei „Vatra“, la *starea dramaturgiei românești actuale*, determinată direct de *condiția dramaturgului român*. Această condiție este urmărită în relațiile dramaturgului cu editurile și critica literară, cu teatrele care îl joacă și, nu mai puțin, cu acelea care nu-l joacă (adesea fără o motivație anume), în sfârșit, cu critica teatrală, care, și prin intermediul acestei anchete, își face o datorie de onoare din susținerea dramaturgiei românești, nu doar la modul general, teoretic, sau numai declarativ-statistic, ci prin discutarea deschisă a problemelor ei reale, concrete, ce sînt încă departe de a-și fi aflat o soluționare corespunzătoare.

Valentin Silvestru se dovedește și de astă dată un adevărat maestru al euristicii, știind să ajungă la relevarea unor adevăruri esențiale și să pro-

voace, prin „capcanele“ întrebărilor sale, *mărturiile de creație* dintre cele mai semnificative pentru *specificitatea operei dramatice* a autorilor chestionați, precum și *mărturiile de relație* a acestei opere cu *receptivitatea contemporană* ei, neocolind carențele existente în drumul pieței spre public.

În dispunerea dialogurilor sale, realizatorul anchetei urmărește cu finețe și tact o progresie a substanțialității problemelor aduse în discuție, o variație de ton și de stil a răspunsurilor primite, care dau un caracter antrenant lecturii întregii anchete. Ironia disimulată a „satisfacțiilor“ lui Ion Băieșu alternează astfel cu „inocența“ declarațiilor lui Adrian Dohotaru (din care aflăm, între altele, pentru prima dată, titlurile adevărate ale celor două piese ale sale jucate pînă acum), iar vehemența polemică bine argumentată a lui Romulus Guga alternează cu propensiunea lui Theodor Mănescu pentru zonele teoriei dramei, investigate creator și particularizat, cu consecvența dialectică proprie ideologiei și practicii revoluționare. Fiecare întrebare își are tilcul ei și fiecare răspuns e important, suita *dialogurilor* continuînd cu edificatoa-

rele puncte de vedere ale lui D. R. Popescu, privind pluralismul universului dramatic al autorului și importanța pledoariei lui esențiale, cu impresionanțele mărturii de creație și de încredere în valoarea socială a satirei, datorate lui Tudor Popescu, urmate, iarăși, de incitante disocieri teoretice aparținînd lui Dumitru Solomon, o ultimă intervenție, șocantă și ea prin franchețea comunicării unei diagnoze reale, revenindu-i lui Marin Sorescu.

Se configurează, treptat, un tablou reprezentativ pentru direcțiile actuale ale evoluției dramaturgiei noastre contemporane, e bine pusă în valoare preocuparea dramaturgilor de azi pentru teoretizarea specificității procesului lor de creație și pentru eficiența socială a acestei creații, se schițează un important inventar de probleme majore, interesînd nu doar și nu numai condiția dramaturgului român, ci și condiția literaturii și a culturii românești în general. Inutil a mai preciza că această anchetă capătă astfel o valoare de referință pentru toți cei care urmăresc destinele dramaturgiei și ale artei spectacolului teatral contemporan, pentru toți cei care vor dori să cunoască, și peste ani, viața teatrală românească la începutul celui de-al nouălea deceniu al secolului XX.

Continuarea dialogurilor lui Valentin Silvestru cu ceilalți dramaturgi, pe care domnia-sa îi consideră reprezentativi pentru valorile autentice și direcțiile actuale ale scrisului dramatic, și constituirea acestor dialoguri într-o carte de interviuri — după cum am văzut, de cert interes profesional — poate fi un eveniment editorial, pe care ne îngăduim să-l prevedem (sau să-l sugerăm doar) încă de pe acum.

Victor PARHON